

werk kan wezen, de menschen met de eetbare en giftige zwammen kennis te doen maken, om een nieuw, goed en krachtig volksvoedsel in te voeren. Maar daartoe zijn plaatjes niet voldoende, ook deze niet; al was 't alleen omdat er te veel afgebeeld zijn, die, hoewel giftig, niet bij ons voorkomen. Er zijn bladzijden waarop van de afgebeelde er maar een of twee inlandsch zijn.

't Is eigenlijk niet goed van mij dit boekje als plaatwerk te bespreken, omdat ik zooveel betere ken. Dan wordt men zoo licht onbillijk. Als ik net in Michael de prachtige zuivere driekleuren-afdrukken van „schilderstukjes” heb gezien, schuif ik dit boekje liever wat ver weg; er zit hier en daar nadruk van Michael in, ja zeker; sommige zijn precies uit Michael overgeteekend, maar bij het drukken is iets verschoven, of er is iets mee gebeurd, dat ik niet begrijp, iets misgedrukt, een verkeerde verfstof gebruikt of zoo iets; voor mijn oog ten minste is 't soms of de kleuren-stipjes nog bezig zijn over elkaar te schuiven, maar dat kan aan mij liggen; en — 't zal mogelijk in alle boekjes niet even sterk 't geval zijn, omdat niet alle plaatjes onzuiver van rand zijn; er zijn er ook die werkelijk goed en mooi van kleur zijn.

Ziet ge wel, nu ben ik al onbillijk geweest. Het boekje in kwestie is voor iemand, die Michael niet kent, een heel aardig boekje. Het kan er jonge natuurvrienden ook wel toe brengen, wat meer op de Paddestoelen te letten; de jongelui stellen niet zulke hooge eischen aan de kleuren als wij verwerde oudjes, en zijn tevreden als zij met behulp van boekjes den naam van een gevonden paddestoel geleerd meenen te hebben. Later gaan ze dan ernstig aan 't determineren, het teekenen en kleuren, en dan heeft ook dit werkje zijn „schuldigheid” gedaan.

Ook moet ik nog zeggen, dat één deeltje van Michael dubbel zoo duur is als dit heele boekje en dat daarin zoo goed als geen tekst bij de plaatjes is gegeven. Ook niet in Sydow, dat ook veel mooier maar ook al weer duurder is. Hier krijgen we meteen ook een aantal Nederlandsche namen voor paddestoelen, en dat is altijd een begin van populariteit voor de wilde natuurproducten.

Daarom is er ook veel kans op een herdruk van dit boekje; dan moest de schrijver den uitgever zien over te halen, een onzer artisten de zwammen te laten schilderen, op natuurlijke of evenredige grootte, voor zoover 't algemeen in ons land voorkomende soorten zijn. Zuiver in drie kleuren drukken kunnen ze in ons land ook al wel.

E. Hs.

3. *Plantkunde*, ten dienste van de Lagere School in Nederlandsch-Indië door Dr. P. Anema; met 12 platen in zwart en kleurendruk. P. Noordhoff, Groningen.

Dit is een vroolijk uitziend boekje. De gekleurde plaatjes staan buiten den tekst en tegenover een leesles. Door het laten zien en bespreken van enkele algemeen voorkomende planten, aan de „hand” van de les in 't boekje, wil Dr. Anema bij de Indische jongelui belangstelling wekken voor de natuur, zooals dat in Nederland gelukt is.

Of 't lukken zal, hangt natuurlijk heelemaal niet van dit boekje, maar van den onderwijzer af; maar juist zoo'n boekje kan den onderwijzer er toe brengen het eens te beproeven. Er is een houvast gegeven, een keuze gedaan uit de groote massa stof en dat is voor een begin al veel. Dat 't een boekje is voor onderwijzer en leerling tevens, is wel merkbaar, maar niet zeer hinderlijk.

In hoever de gekleurde plaatjes lijken, kan ik zelf niet beoordeelen. Een Indische jonge dame, die hier plantkunde studeert en aan wie ik 't boekje liet zien, vond ze mooi en ze kon mij den naam zeggen, zonder naar 't onderschrift te mogen kijken.

E. Hs.

4. K. Siderius. *Onze Tuin* (siertuin, moestuin, vruchten-tuin), met 91 fig. Amst., S. L. van Looy. f 1.25, geb. f 1.65.

Dit boekje is als een beknopte encyclopaedie voor bezitters van kleine tuinen en kleine kennis van tuinzaken. 'k Heb 't bij de hand gezet naast de andere naslaboeken. En waar blijven de niet-eetbare, die toch niet allen giftig zijn? Voor ons landje is de onderscheiding vrij wel overbodig; hier eten de menschen nog geen zwammen; wie bij ons aan Paddestoelen doet, gaat er op uit voor zijn studie en zijn plezier, om aesthetisch genot, de keuken kan hem weinig schelen. Alleen om de curiositeit probeeren enkelen onder ons het zwammeneten, en, als 't anders is, wie Paddestoelen niet zóó kent, dat hij geen boekje meer noodig heeft, zal ze ook niet aan zijn kennissen en huisgenooten voorzetten, al waagt hij er voor zichzelf een zieken dag aan.

Iets anders is het, of het ook een goed en nuttig

en 't heeft mij al goede diensten bewezen. Een deskundige aan wie 'k geleend had, wist er niets dan goeds van te vertellen. 't Is inderdaad wat het omslag beweert dat het is: Een handleiding voor hen die zelf hun tuin willen aanleggen en onderhouden.

E. Hs.

5. E. Th. Witte. *Practisch Handboek voor Tuinliefhebbers*.

Dit is een bewerking van Max Hesdörfers bekend *Practisches Tasschenbuch*. Het is nog veel uitgebreider dan Siderius' boek. Tot aan de bijenteelt toe en het nut en de schade van pluimvee in den tuin, de bescherming tegen nachtvorsten, nestkastjes, aan alles is gedacht. Een menigte mooie foto's doen meer dan 't boek versieren; er zijn er bij die niet in mijn Duitsche uitgave voorkomen. Het is een vraagbaak die maar zelden antwoordt weigert. De praktijk is uit een boek niet te leeren, maar bij 't liefhebben, dat toch geen broodzaak is, zegt en wijst een boek het haast zoo goed als een mensch; soms beter, want dat is up to date en niet eigenwijs.

E. H's.

6. *Insecten, schadelijk voor naaldhout*. N°. 2 en 3. De groote en de kleine Dennensnuittor en drie Retinia's.

Deze goed geïllustreerde brochures, behorende bij de plaat *), worden uitgegeven door de Afd. Landbouw van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, en zijn gratis verkrijgbaar bij den Heer Inspecteur der Staatsbosschen en Ontginningen, te Utrecht.

De geheele levenswijze van de insecten en alles wat er bij te pas komt, zijn in deze boekjes kort en duidelijk, maar bij lange na niet droog verteld. De beschadigde planten zijn door mooie zinco's voorgesteld.

De Heer Van Dissel, Inspecteur van den Boschbouw, doet een nuttig werk met de verspreiding van zulke lectuur.

E. H's.

7. *Fauna van Nederland*. I. Mariene Copepoden door Dr. P. J. van Breemen. E. J. Brill, Leiden.

Dit is 't eerste nummer van een reeks systematische Monographiën der verschillende diergroepen in ons land. Deze worden uitgegeven onder den algemeenen titel *Fauna van Nederland* door de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging. Gaarne vestigen wij op verzoek van den secretaris dezer vereeniging, Dr. J. C. C. Loman, de aandacht op deze nieuwe uitgave.

E. H's.

*) De platen zijn voor 40 ct. verkrijgbaar. Voor scholen misschien nog gratis. Brochure N°. 4, Dennenscheerder, wordt ook gratis gezonden.

Huiszwaluwen.

Naar aanleiding van de mededeelingen van Baron Snouckaert in de vorige aflevering van dit tijdschrift over de najaarstrek der zwaluwen in 1903, kan ik nog mededeelen, dat ik het vorig jaar de laatste boerenzwaluw op 13 November bij de Waal heb waargenomen. Den 12e zag ik achtereenvolgens vier exemplaren, die, blijkbaar uitgehongerd, laag over het bouwland vlogen. Daarop is het weer ruwer geworden en heb ik geen zwaluwen meer gezien.

Tiel.

H. J. KUYLAARS.

Waterhoentje.

Als iets heel eigenaardigs zij u dit even gemeld: In een drijvend hok, voor eenden bestemd, en dat neergelegd is vlak onder den toren van 't kasteel, heeft den dag na plaatsing reeds een paar waterhoentjes hun nest gemaakt. Verleden jaar broeiden 2 paar in een hooger en vijf en dezen winter telde ik er enkele keeren 16. Zoo dicht bij huis als ze nu nestelen, heeft men ze zeker niet vaak gezien. Stroo versmaadden ze niet, maar takjes vormen toch 't hoofdbestanddeel van hun hoogopgebouwd nest, waar ze nu op 4 mooie eitjes zitten.

A. J. ORT.

De Vlinders van Nederland, door Snellen, macrolepidoptera, system. beschreven: 686 soorten, 721 blad., met figuren achterin, half leder gebonden, goed exemplaar, van f 9.50 voor meestbiedende.

J. VAN DER MEER,

's Gravenhage.

Edisonstraat 29.

Correspondentie.

A. S. te Zierikzee. Uw planten zijn wollige sneeuwbal (*Viburnum lantana*) en Japansche Kerrie (*Kerria japonica*). P. F. W. Moriton te 's-Gravenhage. Het zijn Eschscholtzia's (*E. californica*).

E. Hs.

